

■ УДК 378.014.544: 378.4 (477.54-25) ХДАК

В. М. Шейко, доктор історичних наук, професор, ректор, Харківська державна академія культури, м. Харків

М. М. Канистратенко, кандидат історичних наук, професор, перший проректор, Харківська державна академія культури, м. Харків

Н. М. Кушнарєнко, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи, Харківська державна академія культури, м. Харків

**ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ: ЕТАПИ
ТРАНСФОРМАЦІЇ**

Системно досліджено розвиток Харківської державної академії культури у 2015–2016 н. р. Значну увагу приділено розкриттю організаційних, освітніх, науково-дослідницьких, науково-методичних та інших перетворень в академії. Розглянуто особливості творчо-виконавської діяльності вnz як навчального закладу культурологічно-мистецького спрямування. Наголошено на нових концептуальних підходах до здійснення виховної роботи, основою якої є система студентського самоврядування. Висвітлено міжнародні контакти вищого навчального закладу.

Ключові слова: вища культурологічно-мистецька освіта, вища бібліотечно-інформаційна освіта, організаційна діяльність, освітня діяльність, науково-дослідницька діяльність, творчо-виконавська діяльність, виховна робота, міжнародне співробітництво, Харківська державна академія культури.

В. Н. Шейко, доктор исторических наук, профессор, ректор, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

Н. Н. Канистратенко, кандидат исторических наук, профессор, первый проректор, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

Н. Н. Кушнарєнко, доктор педагогических наук, профессор, проректор по научной работе, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

**ХАРЬКОВСКАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ АКАДЕМИЯ КУЛЬТУРЫ: ЭТАПЫ
ТРАНСФОРМАЦИИ**

Системно исследуется развитие Харьковской государственной академии культуры в 2015–2016 уч. г. Исключительное внимание уделяется раскрытию организационных, образовательных, научно-исследовательских и других преобразований в академии. Рассматриваются особенности творческо-исполнительской деятельности вуза как учебного заведения культуролого-искусствоведческого профиля. Подчеркиваются новые концептуальные подходы к осуществлению воспитательной работы, основу которой составляет система студенческого самоуправления. Освещаются международные контакты высшего учебного заведения.

Ключевые слова: высшее культуролого-искусствоведческое образование, высшее библиотечно-информационное образование, организационная деятельность, образовательная деятельность, научно-исследовательская деятельность, творческо-исполнительская деятельность, воспитательная работа, международное сотрудничество, Харьковская государственная академия культуры.

V. M. Sheyko, Doctor of Historical Sciences, Professor, Rector, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

M. M. Kanistratenko, Candidate of Historical Sciences, Professor, First Vice-Rector, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

N. M. Kushnarenko, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Research, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

THE KHARKIV STATE ACADEMY OF CULTURE: THE STAGES OF TRANSFORMATION

The paper presents a comprehensive study of the development of the Kharkiv State Academy of Culture in 2015–2016 academic year. Particular attention is paid to the study of organizational, educational, research, scientific and methodological and other changes in the Academy. The authors demonstrate the specific features of creative and performing activities of the university as an educational institution offering education in the sphere of culturology and arts. The new conceptual approaches to bringing-up work based on a system of student government are emphasized. The paper also reports on the Academy's international contacts.

Key words: higher education in the sphere of culture and arts, higher LIS education, organizational activity, educational activity, research activity, creative and performing activity, bringing-up activity, international cooperation, Kharkiv State Academy of Culture.

Постановка проблеми. Однією з багатьох сталих традицій Харківської державної академії культури (ХДАК) є моніторинг, аналіз, узагальнення та оприлюднення основних результатів діяльності внз у минулому навчальному році (в цьому разі у 2015–2016 н. р.) на шпальтах професійних видань. Така практика є чи не єдиною серед внз культурологічно-мистецького й соціально-комунікаційного профілів України, на відміну, наприклад, від класичних університетів, внз юридичного та економічного спрямувань, які широко висвітлюють власні здобутки в пресі.

Оприлюднення пріоритетних напрямів діяльності ХДАК, її освітньо-наукових, творчо-виконавських, освітньо-виховних, організаційних, інноваційних та інших досягнень свідчить про публічність, прозорість функціонування внз; демонструє внесок означеного внз у розбудову вітчизняної освіти, науки й культури, зміцнення кадрового та інституціонального потенціалу як на рівні держави, так

і міжнародного співтовариства; сприяє обміну кращим досвідом; стає надійним підґрунтям для проведення компаративних досліджень щодо якості освітньо-наукових послуг; засвідчує рівень розроблення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, творчо-виконавської майстерності вnz. Однак найголовнішим можна вважати актуалізацію розуміння сучасним суспільством значущості вnz культурологічно-мистецького та соціально-комунікаційного спрямувань у формуванні нового покоління національної еліти, здатної продуктивно розвивати наукову думку, успішно втілювати інноваційні творчо-наукові ідеї, моделювати близьке й далеке майбутнє держави щодо культурного зростання. Урешті-решт, усе це сприятиме успішному входженню ХДАК у європейський і світовий освітньо-науковий простір.

Мета статті — системний аналіз здобутків Харківської державної академії культури у 2015–2016 н. р., формування основних завдань і пріоритетів на 2016–2017 н. р.

Аналіз останніх досліджень і публікації. Діяльність ХДАК набула висвітлення в публікаціях М. М. Каністратенка, Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник, В. М. Шейка та ін. [1–10]. Однак основні напрями розвитку вnz у 2015–2016 н. р. ще не були предметом дослідження та оприлюднення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Моніторинг та аналіз здобутків ХДАК у 2015–2016 н. р. здійснено в таких аспектах: забезпечення якості освітніх послуг; ліцензування та акредитація освітньо-наукової діяльності; безперервна освіта; всеукраїнське й міжнародне партнерство; науково-методичне забезпечення освітнього процесу; науково-дослідницька діяльність; творчо-виконавська та виховна робота; кадрова політика; бібліотека академії; фінанси, бюджет; матеріально-технічна база та ін. Констатуючи істотний прогрес за всіма цими пріоритетними напрямами, розглянемо деякі з них.

2015/2016 н. р.:

- 1) участь в обговоренні та підготовці законодавчих і нормативно-правових документів з питань вищої освіти;
- 2) ліцензування та акредитація освітньо-наукової діяльності;
- 3) організаційно-управлінська діяльність.

Слід відзначити участь провідних викладачів ХДАК в обговоренні та підготовці законодавчих і нормативно-правових документів з питань вищої освіти:

- Підготовлені й надіслані до Міністерства культури України пропозиції щодо змін до проектів Закону України «Про вищу освіту», зокрема особливостей культурологічно-мистецької освіти, підпорядкування вnz культури та мистецтва Мінкультури, підготовки магістрів галузі культури й мистецтва на базі

повної загальної середньої освіти. Поради частково враховані під час внесення змін до Закону України «Про вищу освіту».

- Підготовлені та надіслані до Міністерства культури України пропозиції щодо доповнення «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». Пропозиції у більшості враховані в затвердженому постановою КМУ від 29.04.2015 р. № 266 «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти».
- Розроблені й надіслані до Міністерства культури України пропозиції щодо вдосконалення Таблиці відповідності «Переліку напрямів 2006», «Переліку спеціальностей 2010» та «Переліку галузей знань 2015». Пропозиції повністю враховані в затверджених наказами МОН України від 06.11.2015 р. Таблицях відповідності «Переліку 2006», «Переліку 2010» і «Переліку 2015».
- Надано МОН України пропозиції щодо участі провідних науково-педагогічних працівників ХДАК у роботі комісій та підкомісій Науково-методичної комісії МОН України; 8 викладачів академії ввійшли до складу НМК і стали розробниками нового покоління державних стандартів вищої освіти (А. А. Соляник, О. В. Кравченко, Б. М. Колногузенко, З. І. Алфьорова, С. І. Гордєєв, В. М. Щепакін, О. В. Жукова, Г. В. Афенченко).

Здійснена значна робота щодо ліцензування та акредитації:

- За період з 2011 р. по 2016 р. організовано та проведено ліцензування напряму «Туризм» (II рівень), спеціальностей «Менеджмент соціокультурної діяльності» (IV рівень), «Медіакомунікації» (IV рівень), «Управління інноваційною діяльністю» (IV рівень), підготовчого відділення для громадян України, іноземних громадян за базовими спеціальностями.
- Організовано проведення акредитації спеціальностей «Кіно-, телемистецтво», «Хореографія» (2012 р.); «Менеджмент соціокультурної діяльності», «Медіакомунікації» (2013 р.); «Театральне мистецтво», «Хореографія» (2015 р.); семи спеціальностей «бакалавр», «магістр», ОКР «спеціаліст» (2016 р.).
- Підготовлено та затверджено МОН України «Акт узгодження Переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка бакалаврів, спеціалістів, магістрів» та ліцензований обсяг Харківської державної академії культури (2015 р.).
- Підготовлено документи та ліцензовано освітню діяльність на третьому освітньо-науковому рівні (підготовка докторів філософії в аспірантурі за трьома науковими спеціальностями: 034 Культурологія; 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна

справа; 231 Соціальна робота (Наказ МОН України № 523 від 18.05.2016 р.)

- Збірники наукових праць «Культура України» та «Вісник ХДАК» у черговий раз затверджено Наказом МОН України як фахові видання з культурології, мистецтвознавства та соціальних комунікацій (21.12. 2015 р.).
- ХДАК уперше стала співзасновником науково-практичного журналу «Вісник Книжкової палати» разом з Державною науковою установою «Книжкова палата України імені Івана Федорова», який затверджений як фаховий із соціальних комунікацій (16.05.016 р. № 515).

У сфері організаційно-управлінської діяльності:

- Розроблено та затверджено вченою радою перехідні (2015/2016 н. р.) і нові навчальні плани відповідно до Закону України «Про вищу освіту», листа МОН України від 13.03.15 р. «Щодо особливостей організації освітнього процесу та формування навчальних планів у 2015/2016 н. р.», інших інструктивних матеріалів МОН України.
- Підготовлені та затверджені вченою радою базові документи з організації освітнього процесу: «Положення про організацію освітнього процесу», «Положення про систему забезпечення якості освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) ХДАК», «Положення «Про порядок переведення студентів ХДАК, що навчаються за кошти юридичних або фізичних осіб, на вакантні місця державного замовлення», «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у ХДАК», «Положення про стипендіальну комісію ХДАК», «Положення про порядок використання коштів, передбачених на виплату стипендій, надання матеріальної допомоги та преміювання студентів, аспірантів і докторантів ХДАК».
- Підготовлено та подано на розгляд Міністерства культури України проект нової редакції Статуту ХДАК.
- Оптимізовано структуру факультету соціальних комунікацій, замість трьох створено дві випускові кафедри: документознавства та книгознавства; бібліотекознавства та інформаційно-аналітичної діяльності.
- Оновлено корпус завідувачів кафедрами: кафедра народних інструментів — доктор мистецтвознавства, професор Ю. І. Лошков; кафедра інструментів духового та естрадного оркестрів — В. М. Откидач.

Навчальний процес забезпечують 7 факультетів (29 кафедр, з яких 23 — випускові) та 2 центри: Міжнародного співробітництва й освіти та Центр безперервної освіти, у межах яких здійснюється освітня

діяльність на підготовчому відділенні для іноземних громадян та підготовчих курсах для громадян України.

ХДАК прагне створення системи професійно-орієнтованої іншомовної (англомовної) підготовки студентів. Нині фахівця нової генерації неможливо уявити без володіння іноземними мовами. Головною метою вивчення іноземних мов є формування в студентів загальних та професійно-орієнтованих комунікативних іншомовних компетентностей, спрямованих на забезпечення ефективного спілкування в академічному та професійному середовищі. Наказом Президента України від 16.11.2015 р. № 641 2016 рік проголошено Роком англійської мови в Україні, що передбачає комплекс заходів.

Ідеться про створення в академії системи професійно-орієнтованої іншомовної (англомовної) підготовки студентів усіх освітньо-кваліфікаційних рівнів і спеціальностей, використання ефективних методів, форм і засобів формування комунікативної іншомовної (англомовної) компетентності у студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників.

Досягненню зазначеної мети мають сприяти:

- на організаційно-адміністративному рівні: уніфікація навчальних планів з вивчення іноземної мови на всіх спеціальностях («Іноземна мова професійного спрямування» 1 к.); запровадження вибіркової складової освітньо-професійних програм для бакалаврів («Іноземна мова в професійному спілкуванні» 2 к.), факультативи «Ділова іноземна мова» 3 к.), курс за вибором («Друга іноземна мова» 4 к.); для магістрів («Англійська мова професійного спрямування» 5 к., факультатив «Мовний практикум з англійської мови») 5 к.; для аспірантів — «Іноземна мова у науковій комунікації» 1 к., факультатив — «Англійська мова у наукових текстах» 2 к.; викладання профільних дисциплін іноземною (англійською) мовою. Вищезазначене потребує належної матеріально-технічної підтримки кафедри іноземних мов, зокрема мультимедійною дошкою Smartboard, а також іншими технічними засобами, створення творчих груп серед викладачів кафедри, які б розробили детальні навчальні матеріали для кожної навчальної дисципліни з іноземної мови на основі автентичних іншомовних джерел;
- на освітньо-дослідницькому рівні: створення міжкафедральних науково-методичних об'єднань з метою підвищення ефективності міжкафедральної взаємодії, проведення науково-методичних семінарів з методики викладання англійської мови із застосуванням найсучасніших технологій у процесі вивчення іноземних мов, зокрема ІТ; написання дипломних, магістерських, дисертаційних праць, статей англійською мовою.

Безперервною освітою у ХДАК займається структурний підрозділ — Центр безперервної освіти, який існував на базі академії з 1997 по 2010 рр. як факультет довузівської підготовки та післядипломної освіти.

Нині основними напрямками діяльності Центру безперервної освіти є:

- організація та проведення підготовчих курсів для абітурієнтів;
- розширення потенційної аудиторії абітурієнтів через розробку та розповсюдження друкованої рекламної продукції, аудіо-, відеоматеріалів, інтернет-сторінки на сайті ХДАК;
- курси підвищення кваліфікації за всіма спеціальностями.

Серед основних результатів міжнародної співпраці у 2015/2016 н. р. слід назвати:

- навчання іноземних громадян;
- робота Центру міжнародної освіти та співробітництва;
- робота міжнародного відділу;
- участь працівників і студентів академії в міжнародних наукових конференціях та ін.

Міжнародне співробітництво в галузі освіти внз розглядає як стратегічний напрям діяльності сучасного вищого навчального закладу з метою інтегрування в європейський та світовий освітньо-науковий простір. Академія має різносторонні міжнародні зв'язки.

Одним із провідних напрямів міжнародного співробітництва ХДАК є обмін інформацією із зарубіжними внз таких країн: Данія (Копенгагенський університет), ФРН (Університет прикладних наук, Потсдам), Великобританії (Університет Роберта Гордона, Абердін), Італії (Болонський університет), КНР (університет м. Наньчан), Університет Гонзага (м. Спокан, штат Вашингтон, США) та ін.

Академія є дійсним членом Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (ІФЛА), Організації Європейської співдружності в галузі бібліотечно-інформаційної освіти (БОБКАТССС), Європейської асоціації бібліотечно-інформаційної освіти та наукових досліджень (ЕВКЛІД); має міцні освітні та наукові зв'язки з Університетом Роберта Гордона (Велика Британія), Університетом штату Іллінойс (США), Вищою Королівською школою бібліотекознавства (Данія), Амстердамським університетом і Вищою політехнічною школою (Нідерланди), Вищою школою бібліотекознавства та інформатики й Українським Вільним Університетом (Німеччина), Харбінським університетом та Харбінським інститутом просвіти (КНР), Вищою гуманітарно-економічною школою (Польща). Згідно з укладеними угодами академія здійснює міжнародний обмін викладачами, науковцями, студентами, надає можливості студентам продовжувати

навчання за кордоном. Провідні вчені академії неодноразово запрошувалися до вчн Європи та світу для читання лекцій, участі в наукових конференціях тощо.

У 2015/2016 н. р. науково-методична робота академії, факультетів і кафедр була спрямована на перегляд та оновлення навчальних програм і науково-методичних матеріалів згідно із Законом України «Про вищу освіту» та «Положенням про організацію освітнього процесу у ХДАК».

Розпочато підготовку програм і науково-методичних матеріалів за всіма спеціальностями відповідно до нового Переліку, а саме:

Шифр галузі	Галузь знань	Код спеціальності	Найменування спеціальності
02	Культура і мистецтво	021	Аудіовізуальне мистецтво та виробництво
		024	Хореографія
		025	Музичне мистецтво
		026	Сценічне мистецтво
		027	Музезнавство, пам'яткознавство
		028	Менеджмент соціокультурної діяльності
		029	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
06		061	Журналістика
07	Управління та адміністрування	073	Менеджмент
23	Соціальна робота	231	Соціальна робота
24	Сфера обслуговування	242	Туризм

Забезпечення високої якості освіти неможливе без її поєднання з науковою роботою.

За минулий навчальний рік у ХДАК проведено таку науково-дослідницьку діяльність:

- Ліцензовано аспірантуру за III освітньо-науковим рівнем за трьома спеціальностями:
 - 034 Культурологія (галузь знань 03 — Гуманітарні науки, ліцензійний обсяг 8 осіб) (Наказ МОН України № 523 від 18.05.2016 р.);

- 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа (галузь знань 02 — Культура та мистецтво, ліцензійний обсяг 6 осіб);
- 231 Соціальна робота (галузь знань 23 — Соціальна робота, ліцензійний обсяг 6 осіб).

На вченій раді ХДАК розроблено та затверджено освітньо-наукові програми та навчальні плани з усіх наукових спеціальностей, а також «Правила прийому до аспірантури і докторантури ХДАК».

- Збірники наукових статей ХДАК «Культура України» затверджено Постановою МОН України як фахове видання з культурології та мистецтвознавства, а «Вісник ХДАК» — як фахове видання із соціальних комунікацій (21.12.2015 р., № 1328).
- Свідченням результативності науково-дослідницької діяльності є підвищення наукового цензу викладачів і співробітників академії, підготовка та успішний захист ними докторських і кандидатських дисертацій.

Моніторинг останніх п'яти років (2011–2016 рр.) свідчить, що за цей період захистили дисертації 37 викладачів ХДАК: 14 докторських і 23 кандидатські дисертації.

Нині дисертаційні дослідження здійснюють 34 викладачі та співробітники ХДАК. Серед них: 16 — докторські дисертації та 28 — кандидатські дисертації. Учені звання здобули шість викладачів ХДАК: 1 — професора; 5 — доцента.

- У ХДАК результативно функціонують 2 спеціалізовані вчені ради:
 - Д 64.807.01 за спеціальностями «Теорія та історія культури» та «Українська культура», у галузі культурології та мистецтвознавства;
 - Д 64.807.02 за спеціальностями «Документознавство, архівознавство» та «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» в галузі соціальних комунікацій.

У спецрадах успішно захищено 1 докторську й 9 кандидатських дисертацій.

- Редакційно-видавничим відділом та бібліотекою ХДАК підготовлено до друку та видано: 3 монографії, 4 збірники наукових праць «Культура України», вип. 52, 53; «Вісник ХДАК», вип. 48, 49) 2 програми й тези наукових конференцій, 1 бібліографічний покажчик, 1 дайджест, 2 біобібліографічні покажчики, 3 навчальні посібники, 50 програм та навчально-методичних матеріалів, 3 автореферати дисертацій.
- Щорічно викладачі ХДАК друкують понад 1 тис. праць. Так, у 2015/2016 н. р. опубліковано 1013 праць, серед них 57 — іноземними мовами, 12 монографій, 12 підручників і навчальних посібників, 87 методичних матеріалів, 496 наукових статей, 396

тез наукових доповідей та ін. Щорічно здійснюється внутрішньоакадемічний моніторинг публікаторської активності всіх кафедр та викладачів ХДАК, на основі якого визначаються переможці.

- Щорічно в академії проводяться понад 20 міжнародних, всеукраїнських, регіональних, міжвузівських наукових конференцій, круглих столів, майстер-класів тощо. Серед найавторитетніших можна назвати: міжнародні наукові конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», «Пам'ятоохоронні традиції Слобожанщини», всеукраїнські — «Культура та інформаційне суспільство XXI століття», II студентська інтернет-конференція «Інформація. Наука. Бібліотека. Весна» (Львів, Вроцлав, Харків, Мінськ), «Короленківські читання» та ін. Дедалі активніше практикуються он-лайн конференції.
- Учені ХДАК разом з Інститутом культурології Національної академії мистецтв України опрацьовують загальнодержавну НДР «Українська культура: історико-культурологічні виміри, а також дві зареєстровані в УкрІНТЕІ України фундаментальні НДР: «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» та «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку». У їх розробленні беруть участь не лише викладачі, а й аспіранти та студенти.
- Студенти гідно представляють академію на всіх рівнях — здобувають перемоги у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, на всеукраїнській студентській науковій олімпіаді, у різноманітних конкурсах, фестивалях, форумах, олімпіадах. За результатами освітньо-наукової роботи у 2015/2016 н. р. 14 студентів отримали іменні стипендії, понад 80 студентів ХДАК стали переможцями й призерами численних міжнародних та всеукраїнських фестивалів і конкурсів.

Багаторівневість і різновекторність творчо-виконавської роботи засвідчують її значимість у системі видів діяльності ХДАК як внз мистецького профілю. Творчо-виконавські заходи підлягають диференціації: створення нових творів (композицій), участь у фестивалях, конкурсах, концертах, урочистих святах і вечорах, благодійних акціях, творчих зустрічах, майстер-класах, педагогічно-студентських і науково-методичних семінарах.

Серед найзначиміших результатів можна назвати такі:

– Фестиваль «Театр майбутнього», що супроводжувався не тільки показом вистав, а й науковою конференцією (факультет театрального мистецтва, організатори — доценти І. О. Борис, В. М. Гориславець).

– IV Фестиваль екранного мистецтва та фотографії «Золотий кадр» ХДАК, який проводить факультет кіно-, телемистецтва. Фестиваль є знаним не лише у нашому місті, але, завдяки долученню до складу журі випускників факультету, котрі працюють у різних містах України, Сирії, Ізраїлю, США, його престиж зростає.

– Фестиваль «SongDansFest» (під керівництвом доцента Л. В. Курчич).

– Перемоги Академічного хору ХДАК (художній керівник доцент В. Г. Бойко, хормейстер В. В. Воскобойнікова, концертмейстер І. О. Запара), який отримав «Благодарность за прекрасные плоды на ниве духовного просвещения и впечатляющее выступление на VIII Празднике русского православного духовного пения Покровские голоса»; дістав звання абсолютного переможця «Internet Music Champion of the World 2016» у номінації «Хор» VI міжнародного музичного конкурсу «INTERNATIONAL MUSIC COMPETITION 2016» (Belgrade, Serbia) як лауреат 1 ступеня у двох категоріях: «Духовна музика» і «Світова музика»; на II International competition «Welt der Musik», отримав диплом і звання лауреата 1 ступеня в номінації «Хори академічні» (VI вікова категорія); на 35 міжнародному конкурсі «Хайновські дні церковної музики» (м. Хайновка, Польща) став володарем Гран-Прі та ін.

Провідним завданням усієї системи виховання в ХДАК є виховання громадянина. Тому важливим є використання теоретичної парадигми національного виховання через тріаду рис особистості «громадянин — патріот — гуманіст». Академія за своїм статусом зобов'язана професійно здійснювати підготовку не тільки дипломованих фахівців, а й виховувати різносторонньо розвинених громадян, для чого має необхідну інфраструктуру, організаційні та кадрові ресурси.

Виховання студента як фахівця в ХДАК орієнтоване на розвиток:

- зацікавленості, любові до обраної професії, професійної самосвідомості, ерудиції та компетенції;
- усвідомлення професійного інтересу й відповідальності;
- здатності ставити творчі й ефективно вирішувати професійні завдання в обраній сфері професійної діяльності;
- готовності приймати нестандартні рішення;
- відкритості для нових досягнень науки, техніки і практики.

Особливу роль у виховній роботі ХДАК відіграє студентська рада (СР), яка є органом студентського самоврядування, утвореним з метою сприяння створенню умов для прозорості, чесності та відкритості освітнього процесу. Органи студентського самоврядування в академії приймають рішення про:

- відрахування студентів з внз та їх поновлення на навчання;

- переведення осіб, які навчаються у ВНЗ за державним замовленням, на навчання за контрактом і навпаки — з контракту на бюджет;
- поселення й виселення осіб, які навчаються в академії, із гуртожитку;
- організаційні, творчі, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі, волонтерські, шефські та ін. заходи.

Студради гуртожитків № 1, 2 стежать за дотриманням правил проживання, підтриманням належних побутових умов студентів, організацією харчування студентів.

У ХДАК функціонують понад 20 творчих колективів за професійним спрямуванням студентів, клубів, гуртків за інтересами (театр народного танцю «Заповіт», театр сучасного танцю «ЕСТЕТ», ансамбль бального танцю, театр-студія «ЕКМАТЕДОС», навчальний театр «Академія», театр естрадного співу «СТЕП»), оркестри: естрадно-симфонічний, камерний оркестр «ACADEMUS», народних, духових інструментів; хори — академічний, український народний; ансамбль скрипалів; «Vivat, Akademia!», ансамблі народної музики: «Стожари», «Цим-Бан-До»; фольклорні гурти «Фарби», «Співаймо», «Зарина»; джазові: оркестр «Біг-Бенд», фольклорний ансамбль «Гільце» «Лада», «Магніфіка», ансамбль «SYMBOL STREAM»; студентська репортерська майстерня, фотоклуб та ін.

Працівники бібліотеки академії беруть активну участь у виховній роботі зі студентами, щорічно проводиться екскурсія по бібліотеці. У читальному залі для викладачів підготовлена «бібліотечка куратора», де підібрана основна література з питань виховної роботи, пропонується огляд періодичних видань з цього напрямку роботи. Крім того, бібліотека регулярно готує інформаційні матеріали та виставки до різноманітних історичних подій (наприклад, книжкова виставка «Жахливі сторінки Голодомору», «Невідомі сторінки Визвольної війни українського народу 1648—1654 років» та ін.), що може стати в нагоді кураторам під час проведення виховних заходів.

Серед стратегічних пріоритетів розвитку ХДАК — кадрове забезпечення освітньо-виховного та науково-творчого процесу, асекурація науково-педагогічними кадрами вищої кваліфікації.

Згідно з «Ліцензованими умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти», затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України 30 грудня 2015 р. № 1187, посилюються вимоги до рівня освітньої та наукової діяльності науково-педагогічних працівників. Окрім наявності наукового ступеня та вченого звання, основними вимогами до викладачів є: обов'язкове поєднання тематики наукової роботи зі змістом навчальних дисциплін, які вони викладають; оприлюднення

результатів науково-дослідницької діяльності в наукометричних та фахових виданнях України; поєднання теоретичної та практичної складових викладацької діяльності; участь у розробленні нормативної складової вищої освіти України.

На початок навчального року в академії працювало 322 науково-педагогічні працівники: 249 штатних викладачів, 73 — сумісники. Серед штатних викладачів 31 мають науковий ступінь доктора наук, 35 — учене звання професора; 28 — державні почесні звання: 3 — народного артиста України; 10 — заслуженого артиста України; 8 — заслуженого діяча мистецтв України; 6 — заслуженого працівника культури України та ін.; 125 осіб мають наукові ступені кандидатів наук, учені звання доцентів. Науковий ценз штатних науково-педагогічних працівників ХДАК становить 64%.

Провідну роль у підготовці фахівців відіграють 23 випускові кафедри, 20 з яких очолюють доктори наук, професори. У 2015/2016 н. р. оновлено завідувачів двох кафедр з числа докторів наук, професорів: Ю. І. Лошков — кафедра народних інструментів; В. М. Откидач — кафедра інструментів духового та естрадного оркестрів. На випускових кафедрах ХДАК працює переважна більшість науково-педагогічних працівників, які мають наукові ступені, вчені звання, державні почесні звання в галузі культури й мистецтва. Так, якщо загалом по академії частка штатних науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями — 64%, то на випускових кафедрах їх вага сягає 85–100%. 7 кафедр академії мають 100% науковий ценз (філософії та політології, історії України та всесвітньої історії, бібліотекознавства та соціальних комунікацій, бібліографознавства та інформаційно-бібліографічної діяльності, документознавства та книгознавства, інформаційно-документних систем, інформаційних технологій). Високий науковий ценз викладачів забезпечує належну якість освітньо-наукового, творчо-виконавського, виховного, інноваційного процесу в ХДАК.

Висновки. Таким чином, упродовж 2015–2016 н. р. Харківська державна академія культури успішно реалізовує заходи щодо вдосконалення системи забезпечення високої якості освітніх послуг, професійної мобільності студентів, молодих науковців, науково-педагогічних працівників, що забезпечує високий авторитет в освітньо-науковому просторі не лише України, а й інших країн світу.

Список використаних джерел

1. Шейко В. М. Вісімдесят років служіння українській культурі та мистецтву : [Харківська державна академія культури] / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко // Культура України : зб.

- наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 5–13.
2. Шейко В. М. Репродуктивний підхід до підготовки науково-педагогічних кадрів у Харківській державній академії культури / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // *Культура України* : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 39. — С. 162–172 .
 3. Шейко В. М. Рефлексія розвитку Харківської державної академії культури: 2007–2011 рр. / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // *Вісн. Харків. держ. акад. культури* : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 37. — С. 67–76 .
 4. Шейко В. М. Стратегічні напрями інноваційної діяльності Харківської державної академії культури / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // *Вісн. Харків. держ. акад. культури* : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 4–16 .
 5. Шейко В. М. Харківська державна академія культури напередодні ювілею / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // *Вісн. Харків. держ. акад. культури* : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 45. — С. 57–68.
 6. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: досягнення та перспективи / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // *Вісн. Харків. держ. акад. культури* : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 28–46.
 7. Шейко В. М. ХДАК — науково-освітній центр культурно-мистецького профілю: стратегії розвитку / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // *Культура України* : зб. наук. пр. — Харків, 2013. — Вип. 40. — С. 185–196 .
 8. Шейко В. Харківська вища школа бібліотечно-інформаційної та книгознавчої освіти в контексті історії та сьогодення : до 75-річчя Харківської державної академії культури / Василь Шейко, Наталя Кушнарченко // *Вісн. Кн. палати*. — 2004. — № 7. — С. 29–33.
 9. Шейко В. Харківська наукова школа книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства: система комунікаційних зв'язків / Василь Шейко, Наталя Кушнарченко, Алла Соляник // *Вісн. Кн. палати*. — 2012. — № 10. — С. 45–48.
 10. Шейко В. Харківська наукова школа книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства: система комунікаційних зв'язків / Василь Шейко, Наталя Кушнарченко, Алла Соляник // *Вісн. Кн. палати*. — 2012. — № 11. — С. 40–45.

References

1. Sheiko V. M. Visimdesiat rokiv sluzhinnia ukrainkii kulturi ta mystetstvu : [Kharkivska derzhavna akademiia kultury] / V. M. Sheiko, M. M. Kanistratenko, N. M. Kushnarenko // *Kultura Ukrainy* : zb. nauk. pr. : do 80-richchia Kharkiv. derzh. akad. kultury. — Kharkiv, 2009. — Vyp. 27. — С. 5–13.

2. Sheiko V. M. Reproduktyvnyi pidkhdid do pidhotovky naukovo-pedahohichnykh kadriv u Kharkivskii derzhavnii akademii kultury / V. M. Sheiko, M. M. Kanistratenko, N. M. Kushnarenko // *Kultura Ukrainy* : zb. nauk. pr. — Kharkiv, 2012. — Vyp. 39. — S. 162–172.
3. Sheiko V. M. Refleksiia rozvytku Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury: 2007–2011 rr. / V. M. Sheiko, M. M. Kanistratenko, N. M. Kushnarenko // *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury* : zb. nauk. pr. — Kharkiv, 2012. — Vyp. 37. — S. 67–76.
4. Sheiko V. M. Stratehichni napriamy innovatsiinoi diialnosti Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury / V. M. Sheiko, M. M. Kanistratenko, N. M. Kushnarenko // *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury* : zb. nauk. pr. : do 80-richchia Kharkiv. derzh. akad. kultury. — Kharkiv, 2009. — Vyp. 27. — S. 4–16.
5. Sheiko V. M. Kharkivska derzhavna akademiia kultury naperedodni yuvileiu / V. M. Sheiko, M. M. Kanistratenko, N. M. Kushnarenko // *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury* : zb. nauk. pr. — Kharkiv, 2014. — Vyp. 45. — S. 57–68.
6. Sheiko V. M. Kharkivska derzhavna akademiia kultury: dosiahnennia ta perspektyvy / V. M. Sheiko, M. M. Kanistratenko, N. M. Kushnarenko // *Visn. Kharkiv. derzh. akad. kultury* : zb. nauk. pr. — Kharkiv, 2014. — Vyp. 44. — S. 28–46.
7. Sheiko V. M. KhDAK — naukovo-osvitnii tsentr kulturno-mystetskoho profilu: stratehii rozvytku / V. M. Sheiko, M. M. Kanistratenko, N. M. Kushnarenko // *Kultura Ukrainy* : zb. nauk. pr. — Kharkiv, 2013. — Vyp. 40. — S. 185–196.
8. Sheiko V. Kharkivska vyshcha shkola bibliotechno-informatsiinoi ta knyhoznavchoi osvity v konteksti istorii ta sohodennia : do 75-richchia Kharkivskoi derzhavnoi akademii kultury / Vasyl Sheiko, Natalia Kushnarenko // *Visn. Kn. palaty*. — 2004. — № 7. — С. 29–33.
9. Sheiko V. Kharkivska naukova shkola knyhoznavstva, bibliotekoznavstva ta bibliografoznavstva: systema komunikatsiinykh zviazkiv / Vasyl Sheiko, Natalia Kushnarenko, Alla Solianyk // *Visn. Kn. palaty*. — 2012. — № 10. — С. 45–48.
10. Sheiko V. Kharkivska naukova shkola knyhoznavstva, bibliotekoznavstva ta bibliografoznavstva: systema komunikatsiinykh zviazkiv / Vasyl Sheiko, Natalia Kushnarenko, Alla Solianyk // *Visn. Kn. palaty*. — 2012. — № 11. — С. 40–45.

■ UDC 378.014.544: 378.4 (477.54-25) ХДАК

Sheiko V. M., Doctor of Historical Sciences, Professor, Rector, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

Kanistratenko M. M., Candidate of Historical Sciences, Professor, First Vice-Rector, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

Kushnarenko N. M., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Research, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

THE KHARKIV STATE ACADEMY OF CULTURE: THE STAGES OF TRANSFORMATION

The aim of this paper is to carry out a system analysis of the work of the Kharkiv State Academy of Culture in 2015-2016 academic year as a demonstration of openness and transparency of the Academy.

Research methodology. The priority areas of the activity of the Kharkiv State Academy of Culture in 2015-2016 academic year are examined by using the system, comparative approaches and problem and analytical analysis.

Results. The paper covers the priority areas of the activity of the Kharkiv State Academy of Culture in 2015-2016 academic year. Particular attention is paid to the areas that affect the quality of educational and scientific as well as bringing-up processes. They are as follows: administrative, educational, staff, scientific and methodological, research, creative and performing ones, international cooperation, etc. The newest kinds, methods and means of work are outlined.

Novelty. The authors examine for the first time the implementation of the priority areas of the activity of the Kharkiv State Academy of Culture in 2015-2016 academic year as one of the leading in Ukraine institutions of higher education in the sphere of culturology and arts, social communication.

The practical significance. The main results of the research can be used by universities of culture and arts of Ukraine to further improve educational and research, bringing-up, international and other areas of activities.

Key words: higher education in the sphere of culture and arts, higher LIS education, organizational activity, educational activity, research activity, creative and performing activity, bringing-up activity, international cooperation, Kharkiv State Academy of Culture.

Надійшла до редколегії 05.09.2016 р.